

Interjúk

„Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn.”

Széchenyi István

Tartalom

Tóth István.....	4
Hogyan csöppentél bele a torna világába?	4
Mik a legemlékezetesebb pillanataid, illetve eredményeid tornázként?.....	4
Egy nagyon sikeres időszak volt a tiétek mit gondolsz mi volt a titka ennek a sikersorozatnak?	6
Jelenleg a Fazekas DSE vezetőedzője és elnöke vagy, mesélj erről kérlek!	8
Mi a motivációd a hétköznapiakban, ami lendületben tart pedagógusként és edzőként is	8
Hogyan látod a kiskunhalasi torna helyzetét a múltban, a jelenben és a jövőben?	8
Milyen tanácsot adnál azoknak a pályájuk elején álló testnevelőknek, edzőknek, akik a tornával szeretnének foglalkozni?	9
Csillag István.....	10
Hogyan kerültél kapcsolatba a tornával? Mi volt az első emléked ezzel kapcsolatban?	10
Milyen eredményeket értél el a tornában?	10
Melyik az az eredményed, amire a legbüszkébb vagy, amit leginkább kiemelnél?	11
A ti korosztályotok egy nagyon sikeres korosztály volt a halasi tornasport életében. Mit gondolsz mi volt ennek a korosztálynak, és a ti sikerteteknek a titka?	11
Milyen emlékeid vannak az edzésekről, milyen volt az edzések hangulata, a csapatnak az összetartása?	11
Sportolói pályafutásod után edzőként is részese voltál a halasi tornaéletnek. Mi volt a tapasztalatod edzőként az akkori időszakról?	11
Mi a véleményed, hogy az akkori edzősködésed idejéhez képest miben változott a torna sportág?	12
Ezek a változások véleményed szerint milyen alkalmazkodást várnak el a jelenlegi utánpótlásban dolgozó edzőktől és a sportolóktól, az akkorihoz képest? Vagy úgy gondolod, hogy hasonlóan kemény munkával lehet hasonló eredményeket elérni?	12

Jelenleg újra része az életednek a torna. A Szilády Torna Egylet vezetőedzője és elnöke vagy. Mesélj kérlek erről! Mi az, amit beépítesz a korábbi tapasztalatokból a jelenlegi munkád során?	13
Mi az, amit most másképp csinálsz a korábbi edzősködésedhez képest? Mik ezek a módszerek vagy mi az, amit átgondoltál ilyen téren?	13
Hogyan ítéled meg a kiskunhalasi torna helyzetét mind a múltban, mind a jelenben?.....	14
Milyen tanácsot adnál azoknak a tornászoknak, azoknak a gyerekeknek, akik bekerülnek a torna körforgásába és versenyszerűen szeretnék üzni? Mi az, ami talán az egyik legfontosabb egy ilyen sportág elkezdésénél?	15
Lekrinszki Zoltán	15
Hogyan került kapcsolatba a tornával? Mik az első emlékei, amik már a tornához kötődnek?	15
Mik voltak azok az eredmények, amikre a legbüszkébb ebből az időszakból?	15
Milyen körülmények voltak ekkoriban az edzéseken? Milyen felszereltség mellett tudtak dolgozni a tornászok? Milyen edzők dolgoztak velük és milyenek voltak a helyszín, illetve a körülmények?	16
Itt már arról az időszakról beszélünk, amikor testnevelőként és edzőként vett részt a halasi tornában. Meséljen kérem erről!	16
Innentől, '72-től kezdve milyen szintig jutottak el a tornászok és kik voltak azok a nagy nevek, akik innen az Ön kezei közül kerültek ki?	17
Ezt követően meddig volt aktívan a mindennapjainak a része az edzősködés és a tornával való foglalkozás?	17
Mi következett ezután, miután kiszállt a tornából?	18
Diákolimpiai versenyeken a mai napig részt vesz bíróként. Hogyan ítéli meg hogyan változott a tornászok hozzáállása és ezzel párhuzamban a kiskunhalasi torna?	18
Pontosan emiatt úgy gondolom, hogy nagyon felkészült edzőket és pedagógusokat kíván a torna. Mit tanácsolna egy olyan edzőnek, pedagógusnak, aki a pályája elején áll és a tornával szeretne foglalkozni?	19
Dr. Magyar Zoltán	19
Miért pont a torna lett a választott sportága?	19
Hogyan találtak egymásra Vígh Lászlóval, az edzőjével?	20
Mit gondol, hogy a '70-es és '80-as években miért vált ekkora sikersportággá Magyarországon a torna?	20

Hogyan sikerült kitalálni és megvalósítani edzőjével együtt az ön nevéhez szorosan kötődő új elemeket a lólengésben?	20
Ön igazi hatszeres tornász volt, hogyan és miért pont a lólengés lett a legsikeresebb szer és miért éppen ebben érezte magát a legotthonosabban?	20
Milyen emlékei vannak Kiskunhalasról, hiszen versenyzőként, sportvezetőként többször is volt városunkban?	21
A Magyar Tornaszövetség elnökeként hogyan látja a mai férfitorna helyzetét hazánkban és milyen előrelépési lehetőségeket lát ezen a területen?	21
Mit tanácsol azoknak a frissen végzett pedagógusoknak, edzőknek, akik most kezdenek el tevékenykedni az utánpótlás torna köreiben? Mi az, amivel Ön motiválná őket vagy hosszútávon tanácsolna nekik?.....	21
Hegyes Csaba	22
Mi volt az első találkozásod a tornával?	22
Kik voltak az edzőid, akikkel ezeket az eredményeket elérted és milyen volt velük dolgozni? Mi az, amit magaddal vittél tőlük?	23
Kik voltak azok a csapattársak, versenyzőtársak, akikkel együtt tornáztál? Hogyan emlékszel rájuk?	23
A versenyzői pályafutásod után testnevelői és edzői karrier következett. Mesélj erről kérlek!	23
Mik azok az eredmények, amikre edzőként a legbüszkébb vagy?	24
Milyen különbségek mutatkoztak a hazai és a külföldi tornászvilág között?	24
Mennyire követed azóta a hazai és a kiskunhalasi torna helyzetét? Mennyire vagy a témában naprakész?	25
Kovács Attila	25
Hogyan kerültél kapcsolatba a tornával?	25
Milyen eredményeket értél el tornázként?	25
Melyik eredményeidre vagy a legbüszkébb?	25
Kik voltak a csapattársaid, kik voltak azok a versenyzők, akikkel együtt edzettetek és együtt versenyeztetek?	26
Kik voltak itt a halasi csapatnál a felkészítők, pedagógusok, akik ezeknek a sikereknek a megalapozásában részt vettek?.....	27
Mi következett a sportolói pályafutásod után?	27
Mennyire követed itt a tornát jelenleg és mennyire vagy része a kiskunhalasi tornának?... 28	28

Milyen tanácsot adnál azoknak a pedagógusoknak, akik a pályájuk elején állnak és a tornával szeretnének foglalkozni? 29

Tóth István

Hogyan csöppentél bele a torna világába?

Egy születési rendellenességgel érkeztem a világra, egy szívbetegségem volt, amivel nem tudott az orvostudomány mit kezdeni. Egy ilyen szívritmuszavar vagy valami ilyesmi, de ezt nem tudom visszaellenőrizni, mert olyan régen volt, viszont a gyermekorvosom nem azt mondta, hogy eltilt mindenféle fizikai aktivitástól, hanem pont akkor '72-ben indult a Fazekasban a tesi tagozatos iskola és azt mondta a szüleimnek, hogy próbálják meg, írassanak be ide. Nagyon messze laktunk innen a Szász Károly utcán és beirattak ide és anyukám, meg apukám nagy áldozatot vállaltak, mert gyalog kísértek mindennap iskolába. Így kerültem a tesis osztályba ide az akkor induló Fazekas Gábor utcai Általános Iskolába. Paczolay Gyulához és Lekrinszki Zolihoz kerültem rögtön.

Mik a legemlékezetesebb pillanataid, illetve eredményeid tornásként?

Nem eredmények, nekem az már nagyon nagy dolog volt, hogy most így visszagondolva az eseményekre és valamiért valaki velem csinált a napokban podcastet és végiggondoltam hogy itt mindenki az eredményeket meg a sikereket hajhássza szerintem. Nekem nem ez a legfontosabb, nekem az volt a legfontosabb, hogy tényleg olyan klassz közösségbe csöppentem, hogy itt nagyon jó tornászok voltak abban a korszakban. A Mészáros Csabi, a Kovács Attila, a Horváth Kálmán, mind válogatott tornászok voltak, én hozzájuk képest ilyen B kategóriás dolog voltam. Nagyon-nagyon gyenge voltam, nagyon picike, beteges, rengeteg problémám volt és végig gondolva, bár nagyon régen volt 5-6. osztályra értem utol őket. Tehát én nagyon lassan, nem is voltam tehetséges. 5-6-os lehettem, amikor utolértem őket, mert valahogy felismertem ezt a rendszert, hogy ez a napi két edzés, ez a tudatosság, ez a felkészültség ez szépen lassan fokozatosan ilyen tekintetben eredményre vezetett és nekem a lólengés volt a kedvenc szerem, mert a ló valahogy a hat szer közül kilóg a sorból, teljesen kilóg. A legtöbb tornász utálja is a lólengést, annak ellenére, hogy van egy Magyar Zoltánunk vagy egy Berki Krisztiánunk, akik ugye olimpiai bajnokok voltak. Valahogy az egyensúly, az erő a dinamizmus az nagyon

meghatározó, egy picit is hibázol, megbillensz leesel a lóról, tehát ez nagyon-nagyon nagy koncentrációt és figyelmet igényel mégis valahogy erre állt rá az agyam és ezt az élet minden területén tudtam kamatoztatni, hogy ez a lólengés, picit is hibázol, akkor véged van. Leesel vagy megütöd magad vagy sérüléseket szenvedsz. Úgyhogy nekem ez volt és az első ilyen nagyon meghatározó élményem, hogy '76-ban Magyar Zoltán olimpiai bajnok lett Montrealban. Nagyon kevés olimpiaibajnoki címet szereztünk ezért különös jelentősége volt. 4 aranyérmet nyert összesen a magyar válogatott, tehát ilyen negatív csúcs sosem volt ezért egy kicsit vagy nagyon felértékelődött Zolinak az aranyérme is egyébként, ahol egy vadonatúj gyakorlatot hozott létre, amelyet előtte nagyon sok kétség kísért, hogy egyáltalán elfogadják vagy nem, mert ő volt az egyetlen, az első olyan tornász a világon, aki a két kápa közé befogott, ez egy forradalmi újítás volt. Nagyon sok olyan verseny volt, hogy le akartak a Zolitól vonni pontot, mert nem volt rá példa és ugye ő megvalósította Vigh Laci bácsival. Vigh Laci bácsi találta ki, ő volt az edző, még él szerencsére, ő a Paczolay Gyulával együtt járt a Testnevelési Főiskolára, akkor még úgy hívták. Ő is '41-es születésű, mint a Gyula. Együtt jártak, ő találta ki ezt a „Magyar Vándort”, meg az „Orsót”. Ez az Orsó is egy különleges, nagyon-nagyon nehéz mozgás és nagyon szép mozgás, meg a Magyar Vándor is, és én ezt '76-os gyakorlatot '78-ban, akkor még úgy hívták Úttörő Olimpia, lemásoltam, mert valahogy ráállt az agyam erre az egészre. Rengeteget gyakoroltam és ott '78-ban és '79-ben egymás után Tatán és Szegeden Úttörő Olimpiai bajnoki címet nyertem lólengésen, de akkor olyan verseny volt, hogy szerenkénti döntő volt. Egy Úttörő Olimpia 5-6 napos volt, 36-os döntő, szerenkénti döntő, ahová 6 vagy 8 tornász kerülhetett be, tehát komoly selejtező, tehát nagyon komoly rangja volt ennek az eseménynek és ott nyertem evvel a gyakorlattal és arra emlékszem, hogy a Magyar Televízió, akkor az egyetlen televízió volt, közvetítette és a Zoli volt a szakkomentátor és mondta, hogy „Úristen hát ez a gyakorlat ez milyen!” Tehát ez volt az első meghatározó élményem és utána folyamatosan versenyeztünk serdülő, ifjúsági I. osztályban. Nagyon-nagyon különleges pozícióban voltunk. Akkor úgy hívták, hogy aranyjelvényes tornász vagy aranyjelvényes sportoló. Sokat szidott rendszerben támogatást kaptunk, kevésnek tűnik, én 400 Ft-ot kaptam havonta, úgy hívták, hogy kalóriapénz. Tehát kvázi kaptunk egy kis ösztöndíjat, támogatást azért, hogy tornáztunk. Ezt minden évben teljesíteni kellett és a következő esztendőre lehetett megszerezni ezt a jogot. Tudom, ilyen jelvény volt, úgy is hívták, hogy jelvényes sportoló vagy és egy ilyen burokból voltunk. Tatára jártunk állandóan edzőtáborba, akkor nem volt még meg ez a tornacsarnok. Dunaújvárosban volt a legközelebbi szivacs gödrös tornacsarnok. Ha nem volt verseny Budapesten, akkor Dunaújvárosba jártunk edzőtáborba. Tehát végülis a torna töltötte ki az életünket, ami egy részt jó volt egy burokból, másrészt pedig

nem volt jó, mert bekerültem a főiskolára, utána az egyetemre és az összes többi sportághoz semmi közöm nem volt és ez azért egy nagy hátrány volt. Óriási fejlődésen keresztül kellett menni, hogy megtanuljam az úszástól kezdve az atlétikát, a labdajátékokat stb. Kvázi mi ezektől el voltunk tiltva, úgyhogy ez egy érdekes momentum volt. Tehát visszatérve ezek voltak a nagy élmények, hogy neked furcsa, meg a fiataloknak furcsa, hogy nekünk az is nagy élmény volt, hogy külföldre járhattunk versenyezni, mert akkor az tilos volt vagy három évente egyszer mehetél külföldre és mi nem csak, hogy szocialista, mert NDK, Szovjetunió, Bulgária, ezeken a helyeken rengetegszer jártunk, de Svájc-tól kezdve Svédországon át Olaszországon, ami most már megint nem egy újdonság, de abban a rendszerben a szocializmusban nem jutottak ki az emberek külföldre. Úgyhogy inkább ezek voltak, az élmények voltak inkább, mint azt mondom, neked az eredményesség vagy a sikeresség vagy az érmek, valami ennél sokkal meghatározóbb volt maga az élmény. Meg érdekes, akkor állt rá az agyam arra, hogy rengeteget utaztunk, de akkor nem volt ilyen fajta fejlett közlekedés és rengeteg időt vett igénybe az utazás és én rengeteget olvastam, tehát én a műveltségemet, ha egyáltalán van, én az olvasáson keresztül szedtem össze. Rengeteget olvastam, rengeteget tanultam és meggyőződésemmel, hogy amit összeszedtem intelligenciából, talán bölcsességből, azt mind a könyvekből szedtem össze, faltam a könyveket abban az időszakban, mert rengeteg volt a torna mellett a holtidő és én azt olvasással töltöttem.

Egy nagyon sikeres időszak volt a tiétek mit gondolsz mi volt a titka ennek a sikersorozatnak?

Szerintem akkor indult ez az egész, velünk indult ez az egész, újdonság volt, összejött egy nagyon jó csapat, jók voltak az edzők, jók voltak a körülmények, volt egy ilyen társadalmi környezet, volt egy helyi, lokális környezet, ami támogatta ezt az egész rendszert. Szerintem szerencsés együttállás volt, szakembereknek a jó együttállása, egy újdonság Kiskunhalason, hogy van egy ilyen tesis osztály vagy torna tagozatos osztály, amelyből sok tehetséges gyerek volt, volt rá idő, figyelem és nem utolsó sorban szerintem pénz is erre a dologra, így a sok-sok együttállás hozhatta ennek az eredményét, gyümölcsét.

1990 óta tanítasz a Fazekas Iskolában, azóta részese vagy edzőként is a Kiskunhalasi tornának.

Mi a tapasztalatod, hogy ez alatt az idő alatt hogyan alakult a kiskunhalasi torna?

Szerintem nem lehet azt már megcsinálni, azt a rendszert, mint ami volt a '70-es, '80-as években, hogy a gyerekeket egy fajta tevékenységre korlátozni. Kinyílt a világ és ez azért nagyon nehéz feladat, és van egy csomó olyan sportág, amelyben sokkal hamarabb lehet eredményeket, sikereket elérni, akármelyik labdajátékról beszélhetünk. Itt azért, hogy valaki

egy flikket, egy szaltót, egy kézenátfordulást megtanuljon, évek hosszú munkája és bizony sokszor fáj is a torna mire egy gyűrűn, egy nyújtón a tenyered lehúzza a bőrt. Tehát sokkal nehezebb így motiválni a gyerekeket és ugye nem beszélve arról, hogy ezekbe a látványsportágakba rengeteg pénz is áramlik állami szinten és talán ezekbe a nem látvány sportágakba meg kevésbé, ezért nagyon nehéz a gyerekeket összeszedni. Igyekszünk természetesen és próbáljuk azt az eredményességet fenntartani, ami volt, hogyha itt van egy ilyen fantasztikus tornacsarnok, akkor próbáljuk a lehetőséget biztosítani a gyerekek számára, de nem csak arról szól már az egész rendszer, hogy a tehetségekkel foglalkozzunk, hogy gyakorlatilag aki ide beiratkozik és valamilyen szinte szeretne tornázni, sportolni, annak lehetőséget kell teremteni arra, hogy sportoljon még akkor is, hogyha ő belőle nem lesz országos bajnok vagy megyei bajnok vagy stb.

Korábbi csapattársaiddal és az előbb említett sikerszéria edzőivel évekig együtt dolgoztál mind testnevelő tanárként, mind edzőként. Kik voltak ők és hogyan emlékszel rájuk?

Hát a klasszikus nagycsapat, azt már talán elmondtam Neked, ez a Mészáros Csaba, Kovács Attila, Horváth Kálmán, Francia Ferenc, Pataky Miki, idősebb volt nálunk, de velünk tornázott a Báthory Gabi, ő két évvel idősebb nálunk, ő idekerült a másik iskolából. A Paczolay Gyula volt a vezetőedző és a Lekrinszki Zoli volt aki mágusa volt ennek a sportágnak, tehát ők ketten voltak az én, vagy mi edzőink, de például nekem edzőm volt a Szomora Tamás, ő is besegített ilyen kvázi másodedzőként. A Kovács Attila meg a Mészáros Csaba volt az talán, akivel együtt dolgoztam, de főleg az Attila volt az, aki hozzám közel állt valamilyen oknál fogva. Nagyon sokáig dolgoztunk együtt, most is tulajdonképpen ezekkel az emberekkel, akiket az előbb felsoroltam, sajnos a Csaba már nincs közöttünk, ezekkel még a mai napig is olyan vagyok, mint hogyha testvérek lennénk. Tehát ez egy nagyon érdekes viszonyulás, de a Lekrinszki Zolival is, pedig ő azért jó néhány esztendővel idősebb nálam, de valahogy azok az évek, azok az évtizedek inkább, mert most kiszámoltam múltkor, hogy 19 évet töltöttem el a tornateremben tornászként, azért ez csak meghatározó az ember életében. Gyakorlatilag az életem egy harmadát tornászként töltöttem el, tehát ezekkel és azok a vidéki tornászok, edzők, akivel összefutok Budapesten vagy itt-ott az országban versenyeken, szinte mindegyikkel megöleljük egymást és ez nem patetikus és nem stb. Van ez a Nagy Józsi, a nyíregyházi, rengeteget versenyeztünk egymás ellen és most Diákolimpián vagyunk és tényleg nem lehet meghatározni a viszonyulást, hogy mi vagy barátok vagyunk, vagy haverok vagyunk, kollégák vagyunk, hanem minden együtt, tehát ezekkel az emberekkel, akikkel ott eltöltötte az ember az életét, az nagyon-nagyon meghatározó volt minden tekintetben és tulajdonképpen onnan tudjuk folytatni, ahonnan elkezdtek valamikor.

Jelenleg a Fazekas DSE vezetőedzője és elnöke vagy, mesélj erről kérlek!

Nagyon nehéz, pénz semmire sincsen és tényleg csak óriási nagy összefogással, szülői, baráti összefogással tudjuk fenntartani az egyesületet és eljutni a versenyekre, mert állami támogatás nincs semmi ilyesmire. Pályázati források vannak, de nem nagyon sikerül nyerni vagy legalábbis jelentős összeget nem nagyon lehet, ilyen 100-150 000 forintokat nyerünk, ha nyerünk, de azt se minden esztendőben és azért ebből nagyon nehéz. Tehát főleg a szülők, támogatói kör, meg rengeteg ilyen társadalmi munkával lehet ezt valamilyen szinten fenntartani és tegyük azt hozzá, hogy ez is, mint sok minden más főváros centrikus, tehát a fővárosban van a legtöbb verseny. A fővárosi egyesületeknek, Honvéd, Fradi stb. ugye nem kell, nincs költségük, mert elmennek a Tornacsarnokba és versenyeznek. Nekünk meg azért az utazási költség is nagyon-nagyon meghatározó, tehát nekünk még erre is kell gondolnunk. Tehát ez így nagyon nehéz nekünk, a fenntartáshoz kikalkulálni, hogy melyik és mindig csak úgy van, hogy a következő versenyre koncentrálok, hogy arra próbáljuk összeszedni a pénzt és az energiát és mondom a városban nagyok sok, szerencsére van egy csomó, olyan segítség jön, önfeláldozó, akik önzetlenül segítenek abban, hogy ez fennmaradhasson. Nélkülük ez nem is menne, tehát én egyedül kevés lennék ehhez.

Mi a motivációd a hétköznapiakban, ami lendületben tart pedagógusként és edzőként is egyaránt?

Talán az, hogy mindig is végig gondoltam, hogyha egy valamit csinálnék, egy fajta dolgot, abba lehet, hogy egyik nap nem sikerül valami, de egy napon belül is elég sok tevékenységet csinálok. Három, négy, öt, hat nem számoltam össze sosem, ez elég szerteágazó tevékenység és szerencsére minden nap van, minden napban van olyan dolog, ami előrevisz, mert jól sikerül és persze lehet, hogy belesüppednék egy rosszul sikerült testnevelés órába vagy egy rossz edzésbe és akkor azon agyalnék, hogy... De megyek a következő helyszínre és ott egy kicsit lehet, hogy más, meg az jól sikerül. Talán az, hogy több tevékenységben vagyok benne és ott azért nagyobb arányban lehetek részese örömteli pillanatoknak.

Hogyan látod a kiskunhalasi torna helyzetét a múltban, a jelenben és a jövőben?

Egy óriási hagyományokkal rendelkező, tehát a Kiskunhalas, az ha nem is a lovassport vagy a csipke, de biztos, hogy a tornasportról is ismerik az országban, sőt nemzetközi szinten, hiszen abban az időszakban azért jártunk Svédországban versenyezni, mert ők tőlünk tanulták a tornát, ez bármilyen furcsa is és ezek az országok, hogyha most végig tekintjük, mind messze-messze

megelőztek bennünket, de radikálisan. Megtanulták tőlünk, hogy hogyan kell és megelőztek bennünket. Úgyhogy én nem vagyok derűlátó a tornasport en bloc helyzetén, ezt már nagyon sokszor elmondtam, hogy nem értem azt, hogy miért nem lehet megcsinálni úgy ahogy van Úszó Nemzet Program, Kölyök Atlétikai Program, a fociról nem beszélve, a Bozsik Program vagy szinte minden alapsportágban van valami nemzeti program, ahol kiváló szakemberek TF tanárai, edzők, mesteredzők összeállítják azt a tudásmennyiséget amit el kell sajátítani a gyerekeknek és ehhez meg is van a háttér, meg az egyéb más, ugye az úszásról az Egerszegi és a Darnyi Tamás a zászlóvivő és ők viszik és ez zajlik az egész országban egy óriási nagy, fantasztikus program előírással, módszertani útmutatókkal stb. Nem értem, hogy ezt a tornában miért nem lehet megcsinálni, mert legalább ugyanolyan alapsportág a torna is mint az atlétika vagy az úszás, tehát én ezt hibának tartom, hogy ez nincs, hogy ez nem létezik, így ilyen elszigetelt jelenség a torna. Véletlenül sincs az, hogy nagy bázisai vannak, hogy minden megyében legyen egy bázisa, nincs ilyen, nagyon elszigetelt és tényleg a vidéki egyesületek közül talán a két kezemen meg tudom számolni, hogy kik azok, akik működnek és csinálják valamilyen szinten és én azt gondolom, hogy a mai állás szerint ez nem fog javulni, ez egyre rosszabb lesz.

Milyen tanácsot adnál azoknak a pályájuk elején álló testnevelőknek, edzőknek, akik a tornával szeretnének foglalkozni?

Hát nagyon nehéz, mert nincsen, egyrészt azt gondolom, hogy igazán tornászból lehet jó tornaedző, tehát hiába tanulja meg valaki az elméletet, nekem ezt hiába is mondja bárki is, hogy elméletben is lehet, nekem meggyőződésem, hogy nem, mert én ugyan 114 éves vagyok, de amikor már nem bírom elméletben elmondani, akkor felmegyek a szerre és megmutatom, mert meg tudom még mutatni szerencsére és ez nem nagyképűség, de aki ezt nem csinálta, az nem érzi a torna ízét, nem érzi, ahogy mi mondtuk patetikusan, a magnézium szagát vagy a verejték szagát, vagy az nem fogja megtanulni. Tehát én azt gondolom, hogy ahhoz, hogy megfelelő testnevelők és tornaedzők legyenek, ahhoz tornászok kellenek, mert tornászból lesz a tornaedző vagy a testnevelő, mert ez összefüggésben van, máshogy nem fog menni. Meggyőződésem és ez nagyon-nagyon ritka és nem is nagyon tudok példát, nagyon keveset, hogy aki testnevelő és nem tornász volt és tornával foglalkozik, ez szinte lehetetlen. Nagyon-nagyon ritka, de van ilyen és szerencsére ezek veszik is a fáradtságot, most egy komáromi kolléga szokott engem hívogatni, egy tiszaujvárosi szokott engem hívogatni, hogy István ezt hogy kellene csinálni. Ez egy jó, hogy ők felvállalják ezt a dolgot, ez mindenképpen örömteli, de ez megint csak olyan nagyon elszigetelt jelenség és nagyon-nagyon ritka. Tehát azt gondolom, hogyha nőne a torna

bázisa, több tornász lenne, akkor a nagy számok törvénye alapján belőlük több lenne a testnevelő és akkor mivel megfertőződtek a tornával, ahhoz értenek, több lenne a tornaedző is, de ezt most a 24. órában vagy már lehet azon is túl vagyunk, mert ugye aki most tornász, abból 10-15-20 év múlva lesz testnevelő tanár. Tehát nem tudom a számokat biztosan, de azért meg kellene vizsgálni országos szinten, hogy hány igazolt versenyzőnk van. Meggyőződésemm és nézd meg az Olimpián is, hogy régen óriási csapataink voltak, csapattal kint voltunk az Olimpián, most meg örülünk, hogyha egy-egy versenyző ki tud jutni az olimpiai kvalifikációba és tegyük azt hozzá, hogy most már szerenként is lehet kvalifikálni, az én időmben, a Magyar Zoliék idejében hatszeres tornásznak kellett lenni. Nem lebecsülve a mostaniak teljesítményét, félreértés ne essék, de ott hat szeren kellett jónak lenni és nem egyen. Úgyhogy félő ez a történet, hogy ez így nem lesz jó.

Csillag István

Hogyan kerültél kapcsolatba a tornával? Mi volt az első emléked ezzel kapcsolatban?

Óvodás koromban középső csoportos voltam, amikor a Paczolay Gyula (későbbi edzőm) járta az óvodákat, és akkor ott ő elkezdett ovis tornákat tartani, ha jól emlékszem középsőben heti egy, nagy csoportban meg heti két alkalommal, végül is ő keresett meg és utána amikor az általános iskolát kezdtem megkereste a szüleimet, hogy ebbe az iskolába jöjjek, mert a Felsővárosiba mentem volna, mert ott laktunk ahhoz közel.

Milyen eredményeket értél el a tornában?

Az első komolyabb eredményem az hatodikos koromban volt, akkor a serdülő másodosztályú országos bajnokságban lettem összetett Magyar Bajnok, meg ezen kívül még a hat szerből négy szert megnyertem, másik két szeren már nem tudom, hogy lettem-e helyezett, de végülis mindegy. Utána bekerültem az ifi válogatottba a későbbiekben, aztán juniorként meg felnőttként is versenyeztem ifi korúként, vagy ifi korban voltam még, de már a felnőttekkel. Junior Magyar Bajnokságot is nyertem, meg a torna mellett űztem egy másik sportágat is, ami nagyon hasonló a tornához, csak egy szerre épül, az pedig az ugró akrobatika volt. Az akrobatika szakágnak az ugró akrobatika részét és ott több Magyar Bajnokságot nyertem és az egyik Magyar Bajnokság alapján az első helyezettet kivitték '85-ben egy Európa Bajnokságra, ami Augsburgban volt és ott a legjobb helyezésem az ötödik volt, ez volt a legnagyobb.

Melyik az az eredményed, amire a legbüszkébb vagy, amit leginkább kiemelnél?

Hát eredmény szempontjából ez amit az előbb említettem, hogy eljutottam egy EB-re, már ez is nagy dolog volt és, hogy ott egy ötödik hely, akkor ez nekem mindennél többet jelentett, viszont tornászként, mert ugye ez akrobatika volt, tornászként az utolsó versenyeim egyikén az akkori vezetőedzője, vagy most már szövetségi kapitánynak hívják azt hiszem, a Bordán Dezső akkor azt nyilatkozta a Nemzeti Sportnak, hogy az ország legtartalmasabb talajgyakorlatával rendelkezem. Ez nem azt jelentette, hogy a legjobb, meg a legszebb, de a leganyagerősebb gyakorlat és erre nagyon büszke voltam akkor.

A ti korosztályotok egy nagyon sikeres korosztály volt a halasi tornasport életében. Mit gondolsz mi volt ennek a korosztálynak, és a ti sikereknek a titka?

Szerintem egyértelműen a munka, naponta kétszer edzettünk, ez minimum négy órahosszát jelentett minden nap és azért nagyon jó szakemberek is álltak mögöttünk, mert a háttérrel azt mindenképpen Paczolay Gyula megteremtette, viszont Lekrinszki Zoltán nagyon jó asszisztáló edző és jó magyarázó edző volt. Tehát az ő munkájuknak meg a mi rengeteg edzésünknek köszönhetően volt ez a dolog.

Milyen emlékeid vannak az edzésekről, milyen volt az edzések hangulata, a csapatnak az összetartása?

Ez változó volt mindig is, ez függött attól, hogy hányan voltunk edzésen, hogy milyen volt a hangulat, ez attól is függött, hogy az iskolában mennyi elvárás van felénk. Nyilván nem csak általános iskolás korban, hanem később középiskolás korban is, akkor ugye ahogy idősödtünk úgy kezdett már egy kicsit mindenki felnőtté válni és a saját életét próbálgatni élni, olyankor sok emberkét elveszítettünk és a végére már ugye csak ketten maradtunk a Hegyes Csabával, de maga az a légkör, amiben voltunk, olyanok voltunk egymásnak talán mondhatni, hogy mintha testvérek lennénk. A mindennapjaink nagy részét együtt töltöttük, sok volt a bohóckodás is köztünk és többen azért élvezték is ezt a sportágat. Volt, aki azért nem, mert vannak neki nehéz részei is, mint ahogy te is tudod.

Sportolói pályafutásod után edzőként is részese voltál a halasi tornaéletnek. Mi volt a tapasztalatod edzőként az akkori időszakról?

Igen, belekényszerültem egy edzői pályába, mert egy közúti motorbaleset véget vetett a pályafutásomnak 19 évesen, úgyhogy nem bírtam tovább csinálni és akkor elkezdtem edzősködni, majd egyedül maradtam edzőként egy évig, másfél évig talán, amikor a Paczolay Gyula Belgiumban dolgozott és akkor nagyon-nagy ambíciókkal álltam neki és jöttek is az eredmények egy bizonyos ideig. Itt gondolok például arra, hogy Gazdag Zoltán volt ifi válogatott, Magyar Bajnok lólengésben, akkor a Réz Pisti, a Zseni Zsiga, ők mind ifi válogatottak voltak és ők már az én kezem alól kerültek ki, nem én kezdtem el velük a tornát, de ahogy elkezdtem dolgozni velük, utána kezdtek el nagyon szép eredmények jönni általuk.

Mi a véleményed, hogy az akkori edzősködésed idejéhez képest miben változott a torna sportág?

Ezt nehéz megmondani, mert körülbelül olyan 20-25 év kimaradt a tornával való kapcsolatból, de körülbelül úgy látom most, hogy nem olyan rég visszatértem egy picit, hogy olyan sok mindenben nem változott. A követelményrendszer az teljesen megváltozott, de maga a tornászok tudását és annak a menetét, hogy hogy épül fel egy tornakarrier mondjuk, abban nincs változás, hogy alapszinttől elkezdi és akkor szépen fejleszti, amíg bírja csinálja, aki bírja az folytatja a sportágat és amíg olyan szintre nem jut, először is az országos szinten, hogy elismertté válik, tehát a torna szakemberek fenn Budapesten is a szövetségben is felfigyelnek rá, a pontozó bírók elismerik és külföldi versenyekre, nemzetközi versenyekre küldöztetik, majd Európa Bajnokságra vagy Világkupákra fejlesztik ki magukat, akkor már élvezetessé válhat a dolog és a menete ugyanez neki mindenkinél, aki fizikailag és egészségügyileg bírja a terhelést.

Ezek a változások véleményed szerint milyen alkalmazkodást várnak el a jelenlegi utánpótlásban dolgozó edzőktől és a sportolóktól, az akkorihoz képest? Vagy úgy gondolod, hogy hasonlóan kemény munkával lehet hasonló eredményeket elérni?

Szerintem nehezebb dolga van a mostani generációnak, a mi korunkban még kötelező volt, nem volt választásunk. Azt kellett csinálnunk amit mondtak, a jelenlegi korosztály felé annyira sok külső tényező hat, divatsportágak megkeresik őket, amikben kevesebb munkával, boldogabban komolyabb eredményt el lehet érni, de én úgy gondolom, hogy ugyanolyan nehézségek árán tud eljutni, fizikai és szellemi, valamint lelki nehézségek árán az, aki eredményt szeretne elérni. De mondom azért nehezebb nagyobb létszámot bevonni ebbe a sportágba, mert rengeteg divatsportág lett, egyre több sportág és ezek már ugye az Olimpiába is beépülnek, kevesebbé

vált a vonzóereje ennek a sportágnak és nehezebb szerintem az ő életük most, mint a miénk volt.

Jelenleg újra része az életednek a torna. A Szilády Torna Egylet vezetőedzője és elnöke vagy. Mesélj kérlek erről! Mi az, amit beépítesz a korábbi tapasztalatokból a jelenlegi munkád során?

Ez egy érdekes történet, a korábbi igazgatóm a Sziládyban, ő kért meg róla, hogy indítsam el a tornát újra a Sziládyn belül és nem volt nagyon más választás, mint hogy megalapítani ezt az egyesületet és mivel ugye a Szilády dolgozója voltam, így a Szilády nevet adtuk neki és az apropója az egésznek az volt, hogy néhány volt tanítványom, mint például a Modok Gabi, a Mamlecz Zsolti, a Varga Zsolt elkezdtek önmaguktól edzésre járni és kitalálták, hogy 30-40-50 éves korukra felnőtt másodosztályú bajnokságban csapatban és egyéniben is el szeretnének indulni és akkor Tóth Péter volt kollégámmal beszéltek edzősködés szempontjából, csak ő annyira leterhelt volt, hogy már nem tudta időben ezt megvalósítani és akkor a Modok Gabi megkeresett engem, mikor nem boldogultak egy elem végrehajtásával a gyűrűn, hogy menjek már be segíteni. Bementem és akkor tulajdonképpen ők voltak azok, akik nem hagyták, hogy kiszálljak, mert igazából én már nem annyira szerettem volna ezt, de aztán úgy jó volt visszaemlékezni általuk a régi időkre és végülis itt ragadtam és a későbbiekben – mert csak a felnőttekkel voltam jó néhány évig – az ő gyerekeik kezdtek beérni úgy, hogy olyan korúvá váltak, hogy elkezdtek tudni tornázni és akkor őket is, aztán utána már nem volt szívem őket ott hagyni és akkor még ezek mellé jöttek olyanok, akik már korábban vagy a Fazekas Iskolába jártak és tornáztak és akkor hallották, hogy most van valami és akkor megpróbálták, aztán azok közül is jöttek-mentek többen már, vannak is és hát most már egy-két új is van, akit már csak én neveltem fel és óvodás kora óta vagy első osztályos kora óta, mint például a Modok Gabinak a fia vagy a Szlovenszák Bátor, aki a Modok Gabival együtt járt oviba és akkor egymás barátai voltak és ők így becsöppentek ide hozzám edzésre, velük edzegetek.

Mi az, amit most másképp csinálsz a korábbi edzősködésedhez képest? Mik ezek a módszerek vagy mi az, amit átgondoltál ilyen téren?

Kevésbé vagyok szigorú, mint annak idején 21-22 évesen, amikor elkezdtem az edzősködést úgy gondolom. De azt azért látni kell vagy tudni kell, hogy a torna az nagyon balesetveszélyes sportág és nagyon munkaigényes sportág, tehát ha nem tartjuk a szigorú a gyerekekkel, akkor ott lebeg állandóan a balesetveszély, ha elbutáskodják az edzést, nem odafigyelnek, beszaladnak a másik gyerek alá, akkor mind a ketten megsérülhetnek, tehát azért egy, hogy is mondjam, egy

közepes szigort azért kell tartani a gyerekek épségének az érdekében. Amit máshogy csinálók, talán picit türelmesebb vagyok már a koromnál fogva is velük, mert ifiként nagyon lendületesen, nagyon határozottan, keményen kezeltem a gyerekeket. Most is van olyan szituáció amikor igen, de többnyire azért most már nagyobb türelemmel vagyok irántuk, mint korábban voltam.

Hogyan ítéled meg a kiskunhalasi torna helyzetét mind a múltban, mind a jelenben?

Nehéz megítélni. Tulajdonképpen mondhatni azt, hogy Mészáros Imre bácsitól indítva, aki felnevelt nekünk egy Paprika Jenőt, aki később olimpikonná vált, igaz, hogy azt már dunaújvárosi színekben, akkor mint ahogy korábban is mondtam nem nagyon volt más lehetőség. Tornázhattál Kiskunhalason, atletizálhattál – főleg a lányok – és nagyon ritka volt az, akit a labdarúgás sportág felé elengedtek. Akkor egyszerűen nem lehetett mást csinálni, akkor még úszás nem is volt. Aztán később ugye jöttek az eredmények, divattá vált egy picit akkor, jó benne volt persze a kényszer is ahogy mondtam, majd azok a fiatalember, akik kinőttek a sportból már koruknál fogva vagy sérülés vagy bármi által abbahagyták a tornát, de szerették annyira, hogy tovább folytatták edzőként vagy segédedzőként munka mellett, azokat mind bevonzotta a sportág és amikor bevonzotta a sportág, akkor ők is tudtak még nagyon szép eredményeket elérő tornász fiúkat nevelni, mint ahogy a Losonczi Tibiék a Tóth Petinek meg Kovács Tamásék, ezt ti biztosan jobban tudjátok, mert ez a korszak mondom nekem úgy elég jól kimaradt. Hát a mostani helyzete, én úgy gondolom, hogy majdnem, hogy nullához közelít. Nagyon rossz helyzetet ítélek én meg. Nem nagyon van, egy, hogy gyerek se nagyon van, ugye kis létszámú város vagyunk, kevés az érdeklődés a sport iránt, talán már ugye nem is annyira népszerű, a munkaigényessége, balesetveszélyessége, ez mind olyanok, ami nem segíti ezt a sportágat. Valamint ugye tulajdonképpen mondhatjuk azt, hogy két öreg van már aki a tornával foglalkozik a Tóth Pisti, aki két évvel idősebb nálam meg tulajdonképpen én egy néhány éve, úgyhogy ezek mind nehézségek. Valamint elvesztettünk két szakembert, két nagyon jó szakembert a Tóth Pétert, meg a Mészáros Csabit. Mind a kettő tornász palánták voltak, a Petiről beszéltem, a Csabiról még kevésbé. Ő egy borzasztó nagy tehetség volt. Annak idején volt egy olyan nevezetű versenysorozat, amit IBV-nek Ifjúsági Barátság Versenynek hívtak. Nagyon nehéz volt bekerülni, ez valamikor a szocialista országok között ilyen Világ bajnokság szerű volt, de csak szocialista országok indulhattak és itt Kovács Attila is, például Mészáros Csaba is Mongóliában versenyeztek ezeken a versenyeken, vagyis hát ezen az IBV-n, de oda bejutni csak válogatott versenyző juthatott be és hét fő utazott, mert hat fős volt a csapat és egy

fő utazó tartalékos volt, ha sérülés vagy betegség van, hogy tudjon versenyezni. Úgyhogy úgy gondolom, hogy itt csak főállású szakember, aki el tudja látni az utánpótlás megkeresését, az utánpótlással való foglalkozást, azoknak a felnevelését bizonyos korig és meg tudja szeretetni, – ami talán a legfontosabb – a torna sportágat a gyerekekkel, hogy minél tovább tudják űzni. Ez kellene ahhoz, hogy egy picit mozduljon valamerre ez a sportág.

Milyen tanácsot adnál azoknak a tornászoknak, azoknak a gyerekeknek, akik bekerülnek a torna körforgásába és versenyszerűen szeretnék űzni? Mi az, ami talán az egyik legfontosabb egy ilyen sportág elkezdésénél?

Úgy gondolom, hogy a legfontosabb dolog a kitartás náluk. Semmi más olyan dolog nincs, ami közelebb viheti ehhez a sportághoz a gyerekeket, a torna sportág szeretetén kívül. Hogyha eredményt akarnak elérni akkor a kitartást tudom mondani, mint legfőbb tényezőt.

Lekrinszki Zoltán

Hogyan került kapcsolatba a tornával? Mik az első emlékei, amik már a tornához kötődnek?

Az Alsóvárosi Általános Iskolába jártam és ott a Dósa István tanárúrnál voltak torna edzések és oda jártam torna edzésekre 3-4. osztályban. Ez 1963-64-es évekre datálódik és ezt követően a Paczolay Gyula amikor ide Kiskunhalasra került fiatalon akkor az akkori Ipari iskola testnevelő tanáráként próbálta összegyűjteni azokat a tornászokat, akik valamilyen szinten már tornáztak valamelyik kollégánál. Tehát így a Dósa István tanárúrnál az alsóvárosi iskolában, akkor már voltak gimnáziumban lévő diákok, akik a Horváth István tanárúrnál („Pikó”) tornáztak. Többek között: Sélyei András, Sélyei Gábor, Lajkó Tibor, Mórággyi Tibor voltak az az idősebb korosztály, akik itt a tornához kötődtek korábban, a '60-as évek elején.

Mik voltak azok az eredmények, amikre a legbüszkébb ebből az időszakból?

Serdülő I. osztályban elég jó kis csapatunk jött össze így a Takáts József, Lichtenberg Tibor, Reznák Mihály, akkor jómagam, akik itt a megyei versenyeket rendre nyertük. A kalocsaiak voltak még, akik itt a megyében tornáztak I. osztályban, vagy ahol a megyében volt még torna szakosztály. Tehát Kalocsához kötődött a terület, de voltak még a nagykőrösiiek. Valamikor az országos döntő úgy nézett ki, hogy volt egy Megye Bajnokság, utána volt egy Területi Bajnokság, ahol 3 vagy 4 megye össze volt kötve. A mi területünk az Bács-Kiskun megye, Pest

megye, Csongrád megye és Békés megye volt és akkor ezeknek a győzteseinek a helyezettjei kerülhettek be az Országos Döntőbe. Ott rendre Országos-Vidéki másodikkak meg harmadikkak lettünk, országos szinten pedig ötödik, hatodik helyezettek voltak az akkori halasi tornászok. Akkor volt Serdülő I. osztály, meg Serdülő II. osztály és én a Serdülő I. osztályhoz tartoztam és akkor az én legjobb eredményem az volt, hogy gyűrűn Országos-Vidék Bajnok voltam, meg Országos Bajnokság 3. helyezettje, nyújtón pedig országos 4. helyezett. A későbbiek folyamán meghívtak az Ifi válogatottba '68-ba, mert '68-ba végeztem az általános iskolát és akkor mentem volna Tatára csak ott előtte a gimnáziumban voltak edzések és ott egy gyűrűről leugrást követően eltört a bal lábam és akkor ez miatt én akkor nem vehettem részt az Ifi táborban, de egyébként is lehet, hogy kicsit gond lett volna mert sajnos a bal lábam az nem teljesen egészséges még a mai napig is és az egy kicsit hátráltatott a tornában.

Milyen körülmények voltak ekkoriban az edzéseken? Milyen felszereltség mellett tudtak dolgozni a tornászok? Milyen edzők dolgoztak velük és milyenek voltak a helyszín, illetve a körülmények?

A mai viszonylatokhoz képest nagyon kezdetleges. Legelőször is az Alsóvárosi Általános Iskolának a tornatermében egy ilyen 9x18-as, alacsony belmagasságú teremben voltunk. Ott, ahol egy felnőtt korosztályban tornázó például a Fonyódi Gyula, meg aki óriáskörözött a nyújtón, nekik elérte a lábuk a mennyezetet. Tehát ilyen nagyon kezdetleges körülmények között voltak az edzések, nem voltak ilyen modern tornaeszközök. A későbbiekben a gimnázium tornatermében voltak még, ott egy kicsit nagyobb lehetőség volt, volt tér, akkor a talajterületet is jobban meg tudtuk oldani, de itt az iskola mögött működő lovaspálya, ami valamikor a Dózsa futbalcsapatnak a pályája volt, itt volt ilyen homokgödör fölött nyújtó meg korlát, meg a futballpályán talajterületet alakítottunk ki, talajoztunk, szabadterben is voltak edzések. De ugyanígy a későbbiek folyamán amikor elkezdődött Halason a testnevelés tagozatos iskola 1972-ben, akkor rendszeresen jártunk ki Kunfehértóra edzőtáborba és ott is szabadterén voltak az edzések megoldva.

Itt már arról az időszakról beszélünk, amikor testnevelőként és edzőként vett részt a halasi tornában. Meséljen kérem erről!

Még akkor volt egy középiskolás időszak, akkor Ifi I. osztályban versenyzett ez a 3-4 versenyző, akikről beszéltem: Reznák, Lichtenberg, Takáts József meg én. A középiskolás bajnokságban is rendszeresen az 1-3. helyezettek közé tartozott a Szilády Gimnázium és itt akkor már megfogalmazódott bennem, meg látta a Paczolay Gyula bennem, hogy van

affinitásom a tornához, meg akkor én már sokat segítettem a tornászársaimnak és egyszer csak megjelent a szüleimnél, hogy nekem az volt a tervem, hogy a Testnevelési Főiskolára szeretnék jelentkezni és hogy neki nagyon nagy szüksége van rám. Akkor érettségi után rögtön álláslehetőséget biztosítana és akkor az akkori Kiskunhalasi MÁV MTE torna szakosztályában elkezdtem dolgozni '72 július elsejétől, de már ezt megelőzően már márciustól volt munkaszerződésem, oly a munkakönyvben szerepelt, hogy már tartottam edzéseket gimnazista koromban is és akkor így jött, hogy az akkori Fazekas Gábor utcai Általános Iskola '72 szeptember elsején indult és itt indult az első olyan osztály amelyiknek a fő profilja a testnevelés volt, ezen belül a torna.

Innentől, '72-től kezdve milyen szintig jutottak el a tornászok és kik voltak azok a nagy nevek, akik innen az Ön kezei közül kerültek ki?

Innentől kezdve aztán jöttek a csodálatos eredmények. Itt már kezdődött a Kisdobos Olimpiával, ami '74-ben Pápán volt és ott már a csapat második lett, a következő Kisdobos Olimpiát meg már nyerte is az iskolának a csapata. Többek között ebben voltak ezek az eminens tornászok, akik későbbiekben is Ifi válogatott tornászok lettek: a Mészáros Csaba, a Kovács Attila, Horváth Kálmán, Tóth István, Pataky Miklós, Francia Ferenc voltak az első garnitúra és akkor a későbbiekben még csatlakoztak hozzá a Hegyes Csaba, Csillag István, Evetovics Tamás, akik tovább vitték a nagy eredményeket, ami a későbbiekben úgy alakult, hogy a Diákolimpiát vagy mi nyertük, vagy a győriek. A nemzeti bajnokságban ott pedig elértük a plafont, a csúcst, mert '79-ben meg '80-ban a halasi tornaszakosztály volt az országos bajnok, '79-ben 100 olimpiai ponttal, '80-ban meg 96 olimpiai ponttal. Ez az olimpiai pont alapján rangsorolták a szakosztályokat és ebben a férfi szakosztályok versenyében annak ellenére, hogy nekünk nem volt felnőtt versenyzőnk, de az Ifi I. osztályú és a Serdülő I. osztályú versenyen elért eredmények alapján annyira sok pontot gyűjtöttünk, hogy mi voltunk a bajnokok. Így kaptunk kiutazási engedélyt a nyugati országokba és így voltunk '79-ben Svédországban meg '80-ban pedig Olaszországban, ahol még mi tanítottuk a tornát a nyugati országoknak.

Ezt követően meddig volt aktívan a mindennapjainak a része az edzősködés és a tornával való foglalkozás?

'72-től 36 évig reggel 7-től edzés, utána iskola és délután megint edzések, hétvégeken versenyek, úgyhogy közben elvégeztem a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolát majd a Testnevelési Egyetemnek a szakedzői szakát. A ranglétrát végigjárva eljutottam a legmagasabb edzői fokozatig és ezáltal tevékenyen részt vettem a magyarországi torna életében. Voltak olyan

elemek, amik a halasi tornászokhoz kötődtek, de sajnos van, amit nem tudtunk befejezni. Többek között a Hegyes Csabának voltak olyan elemei, amik nagyon dicsekvésre méltó elemek lettek volna, de itt különböző körülmények miatt ezt nem tudtuk bemutatni nemzetközi versenyen.

Mi következett ezután, miután kiszállt a tornából?

Az egészségem már úgy nem engedte, mindenféleképpen vigyáztam a gyerekek épségére, egészségére, de ugyanúgy kellett, hogy vigyázzak a sajátoméra is. Nem volt mindegy, hogy vagy én sérülök le vagy a gyereket hagyom, hogy lesérüljön, mert hála Istennek nagyon bíztak a gyerekek bennem. Úgy érzem, hogy a segítségadásban nagyon jól helytálltam és ezután, miután az egészségügyi állapotom is megromlott így akkor kénytelen voltam elmenni nyugdíjba és így a tornában való aktív részvételem befejeződött, de mindenképpen figyelemmel kísérem a torna életét. Vágyom most arra, hogy felmenjek Pestre régi barátokkal találkozom, mert sajnos fogynak a társadalomban a torna szakember.

Diákolimpiai versenyeken a mai napig részt vesz bíróként. Hogyan ítéli meg hogyan változott a tornászok hozzáállása és ezzel párhuzamban a kiskunhalasi torna?

Óriásit fejlődött a torna annak ellenére, hogy korábban említettem, hogy Svédországban is, meg Olaszországban is akkor mi tanítottuk az ottani tornászokat dupla szaltótól kezdve ilyen különböző nehéz elemeken át, de utána az ottani más anyagi körülmények miatt, így olyan technikai fejlődést tudtak produkálni, amivel felgyorsították a tornászoknak a tudását, meg a komoly elemeknek a végrehajtását, amik nehézségi fokozatokat jelentettek éppen ezért megváltoztatták a pontozási rendszert is. Természetesen ez a diákolimpiai részre nem vonatkozott, itt maradt a régi hagyományos 10 pontig történő pontozási határ. Úgy érzem, hogy a korábbi években sokkal nagyobb volt a népszerűsége a tornának. Egy-egy versenyen sokkal több versenyző versenyzett. A korábbi versenyeken egy országos döntőben való részvétel az egy óriási eredmény volt, mert a megyei bajnokságon át a területi bajnokságon keresztül az országos vidéki bajnokságon át lehetett csak bekerülni az országos döntőbe. Ott a legjobb 36 tornásznak a versenye volt, oda be kellett jutni a legjobb 36 közé a csapatverseny alapján és akkor volt annyi tornász, most meg úgy tudom 36 tornász az már mesés volna, ha annyi lenne mondjuk egy országos döntőn, lényegesen lecsappant. Nagyon-nagyon kiválasztottak meg nagyon kell, hogy szeressék azt a sportágat azok a versenyzők, akik most éppen viszik a prímet. Nehéz sportág a torna, nagyon nehéz, nagyon látványos és veszélyes, ez sajnos benne van a

pakliban, ez nem mindig serkentőleg hat a gyerekekre és ott is egy-egy kis sérülés vagy valami és biztos, hogy már hátráltatja a sportolót, a tornászt a tovább menetelésben.

Pontosan emiatt úgy gondolom, hogy nagyon felkészült edzőket és pedagógusokat kíván a torna. Mit tanácsolna egy olyan edzőnek, pedagógusnak, aki a pályája elején áll és a tornával szeretne foglalkozni?

Ne szégyelljen tanulni a másiktól, akik tényleg ott vannak és legyen ott sűrűn a közelében! Merjen kérdezni! Már csak egy példát mondok, itt is volt olyan, hogy a Magyar Zoltánnak az edzője a Vigh László engem kérdezett meg, hogy én hogyan tanítottam a Hegyes Csabának az egykarú óriáskört és egy karra a Gingert, amit egy karral fogott meg. Meg volt másik olyan elem, például a Cukahara a Mészáros Csabának, amikor serdülő korosztályban még nem ugrotta senki, csak egy felnőtt versenyző 1980-ban és a Mészáros Csaba már ugrotta talajon és meg merték kérdezni, hogy én hogyan segítem, tehát jó, ha ott vannak és türelem kell, hogy kellőképpen fel legyenek készítve ezek a tornászok. Rengeteg olyan gyakorlatot kell végeztetni – ilyen erősítő meg lazító gyakorlatot – amivel szépen lassan el lehet érni azokat az eredményeket és legfőbb cél az, hogy kezdetben, amíg ilyen diákversenyek vannak, amit csinálnak azt a lehető legszebben próbálják megcsinálni. Tehát nem szabad az igénytelenséggel beérni, hanem igenis, hogy amit megcsinál, azt gyönyörű szép tartással igyekezzen megcsinálni és akkor abból lesz majd sikerélménye az edzőnek is meg a gyereknek is és akkor majd után szépen jöhetnek az eredmények és ott ahol nincs közelben komoly torna vagy valami olyan, akkor érdemes pénzt áldozni arra, meg ismeretséget meg kölcsönös ilyen edzőtáboros jellegű megoldásokat, hogy abból tudjanak tanulni a gyerekek és lássák azokat az elemeket, amit esetleg a tanára még nem tudott vagy nem mert még neki segíteni, mert érezte a rizikót. Legyen egy edző nagy figyelemmel meg tekintettel arra, hogy a gyereknek az egészsége az a legfőbb, hogy tényleg biztonsággal tudjon segíteni meg megtanítani bizonyos dolgokat, ez az egyik legfontosabb dolog!

Dr. Magyar Zoltán

Miért pont a torna lett a választott sportága?

Ez mindig személyfüggő, mivel a testnevelő tanárom egy fantasztikus ember volt és már fiatal korban meglelte az emberekben a tehetséget. Van, akit atlétának küldött, van, akit meg

labdajátékra, engem az alkatomnál, meg a mozgásomnál fogva kiválasztott tornára. Beszült a szüleimmel és így elindult a tornász pályafutásom.

Hogyan találtak egymásra Vigh Lászlóval, az edzőjével?

Úgy találtunk egymásra, hogy ő volt a Fradiban az edző és itt egy csapatot kapott ő, ahol időközben lemorzsolódtunk és, ha jól emlékszem maradtunk hárman, a végén meg ketten.

Mit gondol, hogy a '70-es és '80-as években miért vált ekkora sikersportággá Magyarországon a torna?

Tulajdonképpen azt kell mondanom, hogy egy olyan generáció született vagy jött létre, akik nagymértékben összetartottak és egymást motiválták. Ez azt jelenti, hogy nagyon sok szakosztályból hasonló korú edzők voltak és ezek összejöttek, rajzolták az elemeket, megbeszélték akár kocsmában is fröccsözgetés mellett mindig a tornáról volt szó és egymás elképzeléseit mindig csak segítették. Elfogadták, nem fogadták, megvitatták, vitatkoztak rajta, tehát nem véletlenül ebben az időszakban volt csapatban is Olimpián harmadik-negyedik helyen a Magyar Tornászválogatott, ennek köszönhető igazából.

Hogyan sikerült kitalálni és megvalósítani edzőjével együtt az ön nevéhez szorosan kötődő új elemeket a lólengésben?

Szinte mondhatnám azt, hogy az én tehetségemre építette, de ő találta ki és ő volt a szellemi atyja ennek és nagyon nehéz út vezetett el oda, mert ezeket még abban az időben nem lehetett tudni, hogy hogy lehet megtanulni ezeket a figurákat. Ezeket ő találta ki, azokat a lépéseket, hogy odajuthassunk, hogy ezeket az elemeket meg tudjuk csinálni. Rengeteget edzettünk olyan szempontból, hogy a páros kört javítottuk, ami akár a földön kis fogantyúval vagy szekrényfelsőn mindenféle irányba mászkáltunk páros kör közben, ez óriási lendületet adott, ezt nem tudták külföldön és ez adta meg azt a lehetőséget, hogy ezeket az elemeket meg tudtuk csinálni, ők meg nem.

Ön igazi hatszeres tornász volt, hogyan és miért pont a lólengés lett a legsikeresebb szer és miért éppen ebben érezte magát a legotthonosabban?

Ez a tehetség kérdése, a befektetett munkából itt jött meg a legnagyobb eredmény, ezután pedig ráfeküdtünk erre a szerre. Hatszeres voltam, de azért az azt jelentette, hogy én európai szinten voltam lóugrásban, korláton, nyújtón és még talajon is negyedik, ötödik helyezett. Igazából

nagyon sok jó tornász volt akkor Magyarországon, mi nagyon sokat versenyeztünk egymással is így összetettben.

Milyen emlékei vannak Kiskunhalasról, hiszen versenyzőként, sportvezetőként többször is volt városunkban?

Amit az előbb említettem Paczolay tanárúr ugyanehhez a korosztályhoz tartozott, a környéken Medve Laci bácsi és végimehetnék Csányi Rajmundon keresztül Koltain, nagyon sok olyan volt, akik jártak egymáshoz edzőtáborozni Győrbe például. Vagyis jártak ezekkel a tehetséges fiatalokkal, akkori lehetőségeik megvoltak általában. Majdnem mindenki olyan tornaterembe volt, ahol a szereket ki kellett hozni meg vissza kellett tenni. Most, nyári időszakban kint lehetett hagyni a szereket. Így lejártunk edzőtáborba is Kiskunhalasra, meg utána öregfiúk versenyek is voltak, meg hát voltak szép emlékeim is ott.

A Magyar Tornaszövetség elnökeként hogyan látja a mai férfitorna helyzetét hazánkban és milyen előrelépési lehetőségeket lát ezen a területen?

Ez egy összetett kérdés. Úgy látom, hogy most egy nagyon jó fiatal csapat van, mind ilyen 19 és 22-23 év között van. Van egy olyan csapatunk, akikre lehet építeni. Azt el kell mondani, hogy az olimpiai sportágak közt – Magyarországon nem annyira – az első háromban ott van a népszerűsége a tornának. Tehát itt vannak olyan országok, ahol akár milliós nagyságrendű tornász van. Velük azért nem biztos, hogy tudunk versenyezni, de ez a csapat ez képes arra, pláne ezek után, hogy még előttük áll minimum egy vagy két Olimpia vagy akár három is némelyiknek, hogy fejlődjenek, hogy csapatban bekerüljenek az olimpiai csapatba. Mészáros Krisztofer van olyan tehetségű versenyző, aki akár bármelyik szeren előre tud lépni. Hogy mennyit meg hogy azt még nem tudjuk, az egy talány, de ő az, aki már Európa Bajnokságon ezüstérmet szerzett és ő négy szeren is kiemelkedő. Tehát talajon is nagyon jó, lovon is nagyon jó, korláton is, ugráson is és nyújtón is, egyedül gyűrűn mondhatjuk azt, hogy kicsit gyengébb alkatából adódóan. Ő bármelyik szeren, ha még tud előre lépni, akkor akár a Világbajnokságon vagy akár az Olimpián is odakerülhet a szerenkénti döntőbe, ez most a realitás.

Mit tanácsol azoknak a frissen végzett pedagógusoknak, edzőknek, akik most kezdenek el tevékenykedni az utánpótlás torna köreiben? Mi az, amivel Ön motiválná őket vagy hosszútávon tanácsolna nekik?

Nagyon nehéz, mert labdacentrikus országban élünk, tehát nagyon nehéz feladat ez. Már tárgyaltunk erről csak aztán megakadt ez a dolog, hogy a tornát – és nem a szertornáról beszélek,

hanem a gimnasztikának és az akrobatikának a legalapvetőbb dolgairól – el kellene kezdeni már óvodában a gyerekeknek. Mert a torna nem csak azért alap sportág, mert mondjuk, hogy az úszás, torna, atlétika alapsportág, hanem hihetetlenül sok mindent adna a gyerekeknek. Ha ez megvalósulna és sokkal népszerűbb lenne a torna, erre lehetne óriási várakat építeni. Az, hogy egy kisgyerekeknek a testérzésének fejlesztése már 4-6 éves korban elkezdődne – mert utána már sokkal nehezebb mozgásokat tanítani – ezért ez egy óriási lehetőség lenne. Mi kidolgoztunk már egy komoly tervet, ami azt jelenti, hogy továbbképzések óvodákban vagy óvodásokat hozni be a terembe vagy edzők járnának ki az óvodákba és ott a gyerekeknek egy olyan mozgást tanítanának, amelyek akár a testalkatának függően akár kosárlabdára, akár focira vagy birkózásra vagy bármi más sportágra hihetetlen alapokat ad. Ezt el kellene fogadni. A többieknek, akik élsportolót akarnak csinálni a tornában, ott csak kitartás és azt szoktam mondani, hogy aranyhal vadászat, ez azt jelenti, hogy nagyon sok gyerek kell ahhoz, hogy kijöjjön egy olyan tehetség, aki a világon oda tud kerülni a legjobbak közé. Magyarul a lehetőségeink azok, hogy várjuk azt a tehetséget, akit végig tudunk menedzselni egészen a csúcsig. Nekünk azokat a lehetőségeket kell felépíteni, hogyha jön egy ilyen gyerek, mert ma rettentő nagy tehetség kell ahhoz, hogy valaki odakerüljön a Világ bajnokságon vagy Olimpián az első húszba. Rengeteg tornász van a világon!

Hegyes Csaba

Mi volt az első találkozásod a tornával?

Ez nem most volt már. Az úgy indult, hogy a Fazekasban kezdtünk tornázni és a szüleim odavitték általános iskolába, az volt a körzeti általános iskola és mint sportosztály indult, pontosabban torna osztály. 28-an voltunk fiúk az osztályban, mind a 28-an úgy kezdtük, hogy akkor tornászok leszünk. Ekkor 7 éves voltam.

Melyek azok az eredmények, amelyek a legemlékezetesebbek voltak és amikre a legbüszkébb vagy?

Amire a legbüszkébb vagyok, az az Ifjúsági Európa Bajnokság volt '86-ban Karlsruheban, ott nyújtón első lettem, korláton negyedik. Ez volt az egyik legjobb eredményem. Aztán voltam olimpiai kerettag '88-ban, de aztán az nem jött össze sérülés miatt, úgyhogy oda nem jutottam ki. Országos Bajnokságokból, Mesterfokú Bajnokságokból – már nem emlékszem melyik évben vagy milyen szeren – volt bőven. Igazából az Európa Bajnokság volt az ami igazán emlékezetes volt.

Kik voltak az edzőid, akikkel ezeket az eredményeket elérted és milyen volt velük dolgozni? Mi az, amit magaddal vittél tőlük?

A Fazekasban ez úgy indult, hogy a Paczolay Gyula és a Lekrinszki Zoli páros indította be a tornát. Ők foglalkoztak velünk sok-sok évig, utána volt az, hogy a Paczolay Gyula vett engem át, mint felnőtt tornászt, illetve volt egyidőszaka a Gyulának, amikor Belgiumban dolgozott egy évet vagy kettőt és akkor a Csillag Istvánnal voltunk így párosban, tehát ő volt az edző és én voltam a tanítvány attól függetlenül, hogy egy korosztály vagyunk ő volt az edzőm. Három ember, három különböző stílus. A Paczolay Gyulára jellemző volt egy ilyen eléggé kemény stílus, konkrétan tartottunk tőle és a Lekrinszki Zoli volt az, akivel úgymond felszabadultabb volt az edzés meg a munka, ő vele lehetett egy kicsit lazábban, de ettől függetlenül keményen dolgozva különböző új elemeket gyakorolni vagy megpróbálni egyáltalán. Amikor meg az Istvánnal dolgoztunk együtt ott konkrétan mindketten – ahogy említettem egy korosztály vagyunk – felnőttek voltunk, ott tudtuk a célt, tehát inkább egy ilyen partnerkapcsolat volt, úgyhogy az megint egyfajta harmadik stílus volt, ami szerintem jól is működött.

Kik voltak azok a csapattársak, versenyzőtársak, akikkel együtt tornáztál? Hogyan emlékszel rájuk?

Halason ebben a korosztályban 28-an indultunk ebben a fiú osztályban a Fazekasban. Ebből nevek, akik ott voltak a topon: Evetovics Tamás, Gusztos Gábor, Horváth Tibor jutnak eszembe. Voltak a Kiskunhalasi Atlétikai Clubon belül a halasi tornaszakosztályon belül akár Mészáros Csaba, Tóth István, Tóth Péter, Kovács Attila, Csillag István, de nehéz az összes nevet felsorolni ennyi év távlatából. A válogatottban elég sok válogatott edzés volt, ugye ott a pestiek, győriek voltak, akár Fajkus Csaba, Csollány Szilveszter, Dunaújvárosból Pánczél Miklós, akkor a Supola Zoli, pestiek közül Borkai, Guzőghy korosztály, csak hogy itt tényleg a nagy neveket említsem.

A versenyzői pályafutásod után testnevelői és edzői karrier következett. Mesélj erről kérlek!

Szegeden végeztem a Tanárképző Főiskolán utána amikor azt elvégeztem, akkor Kiskunhalason helyezkedtem el az akkori speciális általános iskolában '92-ben, mint testnevelő tanár és azt hiszem '94-ben kerültem át a gimnáziumba, akkor vált szét a Szilády Áron Gimnázium és a Bibó István Gimnázium, a Szilády maradt az épületben, a Bibónak pedig felépült az új épület és akkor én a Sziládyba testnevelő tanárként kerültem és ott voltam 6 évet. Közben én

elvégeztem a pécsi egyetemen – akkoriban Jannus Pannonius Tudományegyetem volt a neve – a mesterképzést és 2000-ig voltam a Sziládyban. 2000-ben költöztünk ki Amerikába, akkor kerültem Atlantába, Atlanta környékén volt egy sportklub és ott, mint tornaedzőként, illetve vezetőedzőként dolgoztam. Konkrétan 2014-ig ott voltam a klubnál, de a főállásból utána nekem másodállás lett a tornaedzői munka és utána körülbelül olyan 2010-től – kezdtem leépíteni a sport vonalat és a torna vonalat – kezdtem dolgozni, mint fejlesztő pedagógus egy középiskolában, ahol 2014-ig dolgoztam. 2014-ben költöztünk Katarba és ahogy mi elköltöztünk Amerikából a tornával való kapcsolatom megszűnt. Itt, mint fejlesztő és gyógypedagógusként dolgozom, angolt és matekot tanítok egy speciális középiskolában, ahol főleg diszlexiás, diszgráfiás, viselkedéskérdésmás gyerekeink vannak.

Mik azok az eredmények, amikre edzőként a legbüszkébb vagy?

Az edzői karrierem az Amerikához kötődik, ott országos bajnok gyerekeink voltak. Nem csak én voltam egyedül, ketten voltunk párban egy másik edzővel. Meg volt osztva a fiúknál a hat szer, három szert én vittem, hármat az edzőtársam. Igazából csapatban dolgoztunk, ott több országos bajnok gyerekünk volt a klubnál, ahol dolgoztam, illetve egy válogatott tornász is lett a klubból, de abban az évben válogatták be, amikor én eljöttem onnan 2014-ben. Annyi, hogy mint utánpótlás nevelő én is benne voltam, de aztán utána én már nem voltam benne az ő karrierében.

Milyen különbségek mutatkoztak a hazai és a külföldi tornászvilág között?

A legnagyobb különbség az volt, legalábbis akkoriban – ez a kétezres évektől 2014-ig körülbelül – nekem az tűnt fel, hogy Magyarországon az élsport volt a minden, aki bekerült egy ilyen tornaklubba vagy eldöntötte, hogy tornász lesz, az napi edzés, napi 2 edzés, versenyek stb., egyértelműen a cél az élsportra nevelés. Bár ma már én sem vagyok otthon benne a témában, úgyhogy annyira nem tudom, de akkoriban biztos, hogy így volt. Amerikában viszont nevezzük inkább tömegsportnak, ez volt a fő cél és ebből válogatták ki az élsportolókat. Tehát akik odajöttek a klubba, konkrétan ilyen délutáni elfoglaltságnak vették vagy azért jöttek, heti 2, maximum 3 edzésre jöttek a mozgás miatt. Ezekből a csoportokból, ha láttunk tehetséges gyereket vagy aki motiválva volt, őket válogattuk be és akkor náluk emeltük az edzés számot, meg tűztünk ki célokat és belőlük lett az élsportoló. Nagy volt a tömegsport bázis és ebből lett egy szűkebb körű élsport bázis. Otthon meg én azt láttam, hogy az volt a cél, hogy kiválogatott gyerekeket vittek a klubokba és mindenkit úgymond élsportolónak próbáltak nevelni. Talán ez a tapasztalatom.

Mennyire követed azóta a hazai és a kiskunhalasi torna helyzetét? Mennyire vagy a témában naprakész?

Naprakész egyáltalán nem. Sajnos nem, amióta itt vagyunk Katarban 2014 óta nekem a tornához semmi közöm. A híreket olvasom, nyáron és télen mi otthon vagyunk elég sokat, akkor az mindig a program része, hogy a volt tornászokkal összejövünk, átbeszéljük a dolgokat. Nagyjából képpen vagyok a halasi viszonyokkal, de naprakészen sajnos nem. Maga a magyar torna eredményeit azt ismerem, a feltörekvő fiatalokat a hírekből, amit olvasok, ismerem, de ott se mondanám, hogy naprakész vagyok ezügyben.

Kovács Attila

Hogyan kerültél kapcsolatba a tornával?

Óvodás koromban, ha jól emlékszem nagycsoportosok voltunk, amikor a Paczolay Gyula bejött a Felsővárosi Óvodába és ott kiválasztott 20 gyereket. 20 gyerek az elkezdett egy évig nagyon keményen ilyen gimnasztikai gyakorlatokat, játékos gyakorlatokat, torna alapjait megismerni és mondta, hogy akik a legszebb spárgát csinálják, azok járhatnak majd a Fazekasba. A Fazekas Iskolát mi nyitottuk meg, mi voltunk az első elsősök. Mindenkit nagy büszkeséggel töltött el, hogy egy új iskolába elsősnek lenni. Küzdött mindenki nagyon-nagyon. Mi onnan a Felsővárosi Óvodából, ha jól emlékszem 4-en kerültünk be, de több óvodában volt ez a kiválasztási rendszer. Az első osztályba, amikor jöttünk, akkor 25-en vagy 26-an, így voltunk valahogy, tehát nem volt nagy létszám, de ez mind kiválasztott tornász volt, tornásznak is készültünk.

Milyen eredményeket értél el tornászként?

Mi végig jártuk a számárlétrát szépen nyugodtan, kezdtük először is a Kisdobos Olimpiával, mindenki úgy gondolta, hogy ez egy ilyen próbaév, de nem próbaév volt, mert 1-2. osztályban is egész ügyesek lettünk. A kecskeméti lányokkal mentünk mindig a Kisdobos Olimpiának a Döntőjére, ez különböző helyeken volt. Ott volt az összes számnak a döntője, nem úgy, mint most, hogy különböző helyeken van, hanem ott egy helyen volt. Mi mikor negyedikesek voltunk, akkor óriási favoritok voltunk a Kisdobos Olimpián, tehát első helyen végeztünk a csapatversenyben. Akkor három fős csapatverseny volt, három fővel kellett indulni rajta, egyéniben is ott voltunk az első hatban, ügyesek voltunk, elismert tornászok voltunk a Kisdobos Olimpián.

Melyik eredményeidre vagy a legbüszkébb?

A Kisdobos Olimpia után következett az Úttörő Olimpia, a felső tagozatban egészen nyolcadik osztályig úttörők voltunk és addig az Úttörő Olimpiára kötelező volt járni. Amikor első lettünk, arra mindre büszke voltam, a Kisdobos Olimpiától kezdve az Országos Döntőn, az Úttörő Olimpia Országos Döntőn, utána a Középiskolás Országos Döntőkön szintén, amikor ott voltunk a topon arra mind büszkéek voltunk. Utána amikor beválogattak az Ifi Válogatottba, ott nem ketten voltunk, hanem voltunk vagy harmincan és abból a harmincból amikor a csapatba került az ember, akkor azt mondta, hogy „Úristen, lehet, hogy utána a felnőtt válogatottba is előbb-utóbb csapatba fogok kerülni!” Tehát ott azért az motoszkált mindenkinek a kis agyában, hogy tényleg lehet valami keresnivalónk ott. Amikor különböző ilyen KGST országok, tehát a szocialista országok keretein belül volt ilyen oda-visszavágós versenyek, tehát Bulgáriában voltunk, utána a bolgárok jöttek hozzánk, Csehszlovákiában voltunk, utána a csehszlovákok jöttek vissza hozzánk, Lengyelországban voltunk... Ilyen oda-visszavágós nemzetközi versenyek voltak ifiknek, felnőtteknek és utaztunk ki oda. Amikor bekerültél a csapatba akkor kezdted biztosra menni, hogy már biztosan ott vagy most már a csapatnál, az ifi csapatnál és a legnagyobb versenyünk végül is az ifjúsági verseny, az IBV volt, ami azt jelentette, hogy a KGST országok, meg a szocialista országokhoz hű országok versenyzői eljöttek egy bizonyos országba és akkor ott megmérkőztek egymással. Ez kimondottan csak tornára vonatkozott így, a többi sportágban nem tudom, hogy volt-e ilyen IBV jellegű dolog. Mi Koreában voltunk kint, Észak-Koreában, ott egy hónapot vendégeskedtünk ott az észak-koreaiaknál, akik kitettek magukért, tehát majdnem olyan színvonalú versenyt csináltak, amire nyugaton is azt mondták volna, hogy megállja a helyét, ugyanolyan ellátást kaptunk. De azt mondom, amikor Olaszországban bemutató versenyeket tartottunk például az edzőtáborokban, az is jó volt. Itt volt nagyon sok jó élményünk ebben a tornában. Ebben lehetett abban a rendszerben kitűnni.

Kik voltak a csapattársaid, kik voltak azok a versenyzők, akikkel együtt edzettetek és együtt versenyeztetek?

Konkrétan azt mondom, hogy a Mészáros Csaba volt az egyik, akivel innen Halasról felkerültünk oda, meg a Báthory Gabi volt néha-néha, akit még sikerült felvinni, de a kettő legeredményesebb az tényleg a Mészáros Csaba meg én voltam. Akikkel tornáztunk még, a KSI-ből volt még két jó tornász a Puskás Árpai meg a Maczkó János, akkor a Honvédból a Kovács Laci meg a Boda Laci, ez a hatos alkotta általában a csapatnak a gerincét és akkor, ha netán sérült volt valaki, akkor ugye más került be a helyére, illetve nekünk az ifjúsági edzések azok mindig együtt voltak a felnőtt válogatott edzésével, tehát én együtt edzettem, együtt

tornáztam a Magyar Zoltánnal, a Donáth Ferivel, Guiczoghyval, Borkaival. A Borkai olyan idős, mint én, ő kicsit később érő típus volt, de ő viszont eljött Győrből és a Budapesti Honvédhoz ment és akkor onnan lett sztenderd tagja mind az Ifi válogatottnak, mind pedig a felnőtt válogatottnak. Gyakorlatilag a mostani vezetőket, akik vezetik a Magyar Torna Szövetséget, azokat mind-mind ismerem. Mind együtt tornáztunk és nem is voltunk ügyetlenek.

Kik voltak itt a halasi csapatnál a felkészítők, pedagógusok, akik ezeknek a sikereknek a megalapozásában részt vettek?

Sajnos nem tudom kihagyni a Paczolay Gyulát, mert hogyha ő nem lett volna, akkor lehet, hogy Halason nincs torna, de volt neki egy alapvetően rossz tulajdonsága, hogy szerintem irigy volt másokra és emiatt ő neki mindig kellett a siker. Aki igazából nagy lökés, és segítséget tudott adni, az a Lekrinszki Zoltán volt, aki segítségadásban nagyon jó volt. Abban az időben nem volt még szivacs gödör, abban az időben, ha valaki leesett a nyújtóról, gyűrűről az puffant vagy az edző sikerült, hogy elkapja egy picit és tompítson rajta vagy pedig odaverte magát rendesen, tehát az edzőknek nagy felelőssége volt, most a szivacs gödörrel azért nem azt mondom, hogy könnyebb az edzők élete, de talán egy kicsit igen. Volt nekünk itt egy Deák Lajos nevezetű úriemberünk, aki egész nyáron a hóbertjának élt és a lovon gyakorlatilag ő tanította meg nekünk az összes olyan elemet, amit utána a versenyen meg tudtunk csinálni. Ő egy idő után elkerült innen Halasról. Voltak még többen, a Komlós Laci például, aki úgy érezte, hogy hogy kell ezt a tornát csinálni, mert fontos szempont az, hogy valaki edzést tart meg edző, de nem tudja úgy motiválni, biztatni a gyereket, hogy az a kicsiből eljusson a nagy felé, a Komlós Laci az ilyen volt. A Mamlecz Laci – Isten nyugosztalja, meghalt már – ő is szerette ezt a tornát, csinálta is régebben. Azt mondom, hogy ők azok, akik elindították a halasi tornának azt a részét, hogy ne csak a Serdülő I. osztályban legyen nekünk nevünk, hanem legyen a Serdülő II. osztályban is, mert nem mindenkiből lett azért élvonalbeli sportoló, viszont a Serdülő II. osztályban is nyertünk. Ahogy a Lekrinszki Zoli is említette gondolom '79-ben 100 olimpiai pontot, '80-ban meg 96 olimpiai pontot szerzett a halasi csapat. Ott voltunk a topon, tehát mint egyesületek, a torna egyesületek rangsorában mi ott voltunk az első helyek egyikén, én azt mondom, hogy ilyen egyesület úgy, hogy nincs felnőtt tornászunk, nem volt rossz. Aki felnőtt tornászként itt nálunk a Paprika Jenő volt, aki csinálgatta, de ő is inkább később Dunaújvárosban. Itt nem volt felnőtt torna és egyedül nagyon nehéz felkészülni ezekre a felnőtt tornaversenyekre és a Jenő volt, aki Halasról származott.

Mi következett a sportolói pályafutásod után?

Nem lett egyből vége a sportolói pályafutásomnak, mikor gyakorlatilag a TF-re jelentkeztem, mert azt mondták a TF-en, hogy szeretnék egy Felnőtt I. osztályú csapatot indítani. Akkor mi már a Lekrinszki Zolival csináltuk a Felnőtt I-es gyakorlatokat, tehát nem volt idegen számomra ez a dolog. A TF-en hatan voltunk, a Maczkó János, a Puskás Árpi, akkor a Nyikos Józsi, a Guiczoghy, még valaki, akire nem emlékszem, meg én, így voltunk a csapatban és gyakorlatilag mi a felnőtt csapatversenyeken indultunk egészen 1-2-3. évfolyamon, 4. évben amikor már tanárurak lettünk, akkor már azt mondtuk, hogy nekünk ez már így kicsit sok, akkor ott kezdődött a pályafutásunk vége, akkor már tényleg azt mondtuk, hogy inkább a vizsgákra készülünk, mint a tornára, akkor nem is indultunk már el, csak ilyen Felnőtt II. osztályú versenyen, hogy mégis legyen neve a gyereknek, hogy azt is megnyerjük megint, aztán ezzel lett vége, a Felnőtt II-vel a tornász karrieremnek és akkor utána a TF-et amikor elvégeztem, visszajöttem tanítani, hogy hátha valami jót tudok tenni. Idejöttem vissza, csak innen elküldtek, itt mondták, hogy ide nem való vagyok, úgyhogy nem tudtam tornát csinálni itt.

Mennyire követed itt a tornát jelenleg és mennyire vagy része a kiskunhalasi tornának?

Megmondom neked őszintén, hogy nem tudom nagyon követni, mivel nem a torna sportban vagyok benne, hanem fogalmazzunk úgy, a tornán kívüli összes többi sportot csináltuk az ÁMK-ban, ezáltal nem nagyon tudtam követni. Azt, hogy milyen eredményeket értek el, azt mindig tudtam. A Tóth Pista mindig mondta, hogy most elsők lettünk, másodikak lettünk stb., de úgy nem tudtam követni, mert nem itt voltam tanár. Tehát ez fontos szempont, hogyha itt lettem volna tanár, akkor azt mondom, hogy igen tudom, mert én viszem a gyereket oda, én viszem ide, én készítem fel, egészen más dolog, így nem nagyon. Egyszer felmerült a dolog, amikor a Tóth Péter mondta, hogy csinálni kellene egy bírói papírt és akkor én lennék Kiskunhalas hivatalos bírója, csak mindig akkor indították ezt a bírói képzéseket, amikor nem értem rá. Kínos volt ez, mert nem tudtam elmenni. Most az, hogy kisegítjük a Fazekas Iskolát, hogy amikor versenyt csinál, akkor eljövünk ide pontozni, de most már a Szövetség elhatározta, hogy csak olyan pontozóbírók lehetnek, akik bírói végzettséget szereztek. Aki látott már tornát, megítéli, szép volt, nem volt szép, mennyit kell levonni, ott van a papíron, hogy fél pontot le kell vonni, azt levonja most már azok nem nagyon bírászkodhatnak. Olyan versenyen, mint a Fazekas Kupa például, amelyik egy saját rendezésű kupátok, azt mondom, hogy ott nyugodtan bírászkodhatunk.

Milyen tanácsot adnál azoknak a pedagógusoknak, akik a pályájuk elején állnak és a tornával szeretnének foglalkozni?

Nagyon nehéz, megmondom azt is, hogy miért nehéz a tornasport, mert nagyon sokat kell küszködni azért a gyerekeknek meg az edzőnek is, hogy abból a mondjuk húsz fős közösségből egy tornászt ki tudjon csípni, aki szorgalmas, próbálja megcsinálni, amit az edzője mond, tanácsokat elfogadja és tudja mindig motiválni, van neki sikerélmény, mert itt a sikerélmény nagyon fontos. Minden sportágban nagyon fontos a sikerélmény természetesen, de abban, hogy most a tornában valaki továbbmenjen mondjuk a Serdülő I. osztályú szintnél és azt mondja, hogy ő szeretne válogatott lenni, de ahhoz ezt, meg ezt, meg kell csinálni, meg ezt meg kell tanulni, ezért nem egy edzés van, hanem kettő edzés van, délelőtt-délután van edzés, ezt fel kell vállalni. Sajnos a versenyek szombaton-vasárnap vannak, pénteken nem mehet el véletlenül se valamilyen diszkóba, mert ugye akkor másnap már nem tud teljesíteni. Vannak ilyen kritériumok, amik behatárolják. Aki tornával akar foglalkozni, itt láttuk a félegyházi srácot, ő csinálta Félegyházán a tornát, nem is csinálta rosszul, csak egyéb okok miatt feladta és abbahagyta. Egy labdarúgóedzőnek sokkal hamarabb van sikerélménye a gyerekekkel, sőt, ha már óvodában elkezdik a terelgetést, akkor még egyszerűbb a dolog. Tornában meg kell tanulni szépen, elegánsan csinálni kézállást, spárgát, alapvető dolgokat meg kell tanulni. Minden szerezni vannak alapvető elemek, amiket úgy kell begyakorolni és úgy kell tudni, hogy az a legszebb legyen. Mi nagyon sokat gyakoroltuk a Lekrinszki Zolival azt, hogy a lengés előre-hátra, akkor az ollózás orra-szájba, tehát egy csomó olyan dolog van, amit ha nem tanulsz meg akkor utána csak szenvedni fogsz, mint az iskolában egymásra épülnek a dolgok, itt pont ugyanígy van és azért mondom, hogy az, hogy kicsípj egy jó tornászt, akivel utána sikereket tudsz elérni, mert nem sok van az életben, egy maximum kettő, de akkor már sokat mondunk. Nagyon nehéz, de itt a gyereket kell meggyőzni legjobban, tehát fanatikusnak kell lennie egy picit annak is. Nem biztos, hogy a legügyesebb gyerek lesz a legjobb tornász, ezt tudja mindenki, például a Paprika Jenőnek, a Paprika Laci a bátyja az ügyesebb volt, csak ő azt mondta, hogy akkor jön edzésre csak a verseny előtt két nappal, ez egy ideig megy, csak utána lehagyják a társak.